

HOSTINA BĚLOPÁSKA TOPOLOVÉHO

Bělopásek topolový patří mezi naše největší denní motýly. Žije ojedinelé na okrajích lesů, hlavně podél cest. Jeho způsob života je odlišný proti jiným motýlům. V ranních a dopoledních hodinách rád posedává na holé zemi, nejráději na vlhčích místech kolem lesních cest. Později stává se motýl nepokojný, krouží, divoce poletuje, až zmizí kdesi vysoko v korunách stromů, aby se zase objevil dalšího rána. Neláká jej sladká šťáva a pyl z květů, nebo vonící míza poraněných stromů, ale spíše vlhká půda kolem kalužin, potoků, pot lidí a zvířat a různé zbytky živočišného původu. Lze ho též přilákat na zápach uleželého sýra. Sám jsem měl možnost ho pozorovat při těchto hostinách.

Na začátku června šel jsem procházkou po lese Boroviny mezi Kvasinami a Brocnou. Po chvíli vyšel jsem z lesa a dal se po vozové cestě, táhnoucí se podél starých dubů, bříz, smrků a různých křovisek. Asi třicet metrů přede mnou spatřil jsem poletovat nad dubovým křovím u cesty dva velké tmavé motýly. Po chvíli usedli a já jsem je ztratil z očí. Přistoupil jsem až k porostu a rozhrnul několik větviček. Na zemi ležel čerstvě uhynulý zajíc s otevřenou ránou na boku. V okolí rány sedělo hejno různých much a vedle nich na kůži zvířete párek bělopásků topolových. Neopatrným pohybem vysmekla se mi z ruky větévka mladého doučku a šlehla zajíce přes hřbet. Okamžitě vzlétly mouchy společně s motýly. Oba bělopáskové začali nade mnou divoce kroužit a to tak blízko, že jsem téměř slyšel šelest jejich velikých tmavých křídel. Kruhy byly stále větší a větší, až oba odletěli podél okraje lesa.

Sedl jsem opodál na zem a čekal, zda se bělopáskové vrátí. Slunce stálo nad hlavou a nemilosrdně páliło, na věži kvasinského zámku odbíjely hodiny poledne. V této době jsem již nedoufal, že se bělopáskové vrátí. Ale asi po deseti minutách přiletěl sameček znovu a začal kroužit nade mnou a nad křovím. Jeho let se stále více snižoval k zemi, až se téměř dotýkal nízké travičky nad cestou. Potom usedl těsně u křoví, kde ležel zajíc. Chvilíčku poseděl, opět vzlétl, zakroužil kolem a pak zapadl přímo do keřů. Chvilí jsem počkal a pak opatrně rozhrnul větvičky mladého doučku tak, abych viděl, co se zde bude dít. Bělopásek seděl společně s mouchami na zajíci a sosákem cosi horlivě sál z okolí rány. Mouchy na motýla občas dorážely a on je odháněl prudkými pohyby křídel. Když jsem se dost vynadával, ustoupil jsem asi o tři kroky a čekal, jak dlouho potrvá hostina. Asi za čtvrt hodiny bělopásek vzlétl, zakroužil nad mlázím a opět usedl k hodům. Toto se několikrát opakovalo.

Po půlhodině čekání jsem pomalu odcházel. Asi padesát metrů dále seděla u kaluže vody bělopáskova samička a sála vlhkost.

Po třech dnech navštívil jsem opět Boroviny a podíval jsem se k mrtvému zajíci. Ten již byl v rozkladu a odporný zápach mně uvítal hodný kousek před křoviskem. Přesto jsem znovu prošel celé okolí, ale po bělopáscích nebylo tu ani stopy.

O tři roky později pozoroval jsem v údolíčku řeky Kněžny v Benátkách, jak sameček bělopáska topolového hodoval na hromádce popela z táborového ohně. To bylo brzo ráno, koncem června.

Miroslav Rotter.

OKRESNÍ ARCHIV V RYCHNOVĚ N. KN. V ROCE 1968

V minulém roce věnoval okresní archiv hlavní pozornost nejen inventarisaci fondů, tj. základnímu zpřístupnění písemností, ale ve stejné míře i osvětové a publikační činnosti, jejímž vyvrcholením bylo vydání prvního čísla tohoto sborníku spolu s Muzeem Orlických hor.

S Městským muzeem v Dobrušce uspořádal okresní archiv výstavu „Nové životopisné dokumenty o životě a díle akad. malíře Františka Kupky“, instalovanou v dobrušském muzeu ve dnech 20.—27. dubna pro účastníky mezinárodního kolokvia o Františku Kupkovi. Zde byly poprvé vystaveny nově objevené dokumenty, upřesňující malířovu biografii. S týmž muzeem byly také uspořádány další výstavy: V Opočně od 3.—18. srpna „Život a dílo akad. malíře Františka Kupky“, táž výstava v Dobrušce od 28. 9. do 13. 10., rozšířená o další exponáty a „Výstava dokumentů k 50. výročí vzniku Československa“ v Dobrušce od 27. 10. do 3. 11. Ve spolupráci s Muzeem Orlických hor byla v Rychnově n. Kn. otevřena výstava „Doba-dokumenty“, zahrnující řadu významných výročí ve vztahu k regionu. Výstava trvala od 1. června do 30. října. Tyto akce shlédlo přes 6.000 návštěvníků. Okresní archiv se také podílel několika desítkami exponátů na výstavě „900 let Opočna“.

V minulém roce pracovníci archivu rovněž uspořádali čtyři přednášky s rozličnou historickou tematikou.

Z vlastní archivní činnosti byly inventarisovány fondy ONV Dobruška v rozsahu 78 knih a 288 kartonů, část fondu Archiv města Dobrušky a Drobné fondy [tj. cechy, společenstva, spolky, pozůstalosti] Dobruška o 3 knihách a 51 kartónu a Drobné fondy Rychnov n. Kn. o rozsahu 15 knih a 159 kartónů. Celkem bylo tedy zinventarizováno 82,5 bm archivního materiálu. Krom toho byla dokončena katalogisace nejvýznamnější agendy politických úřadů, tzv. presidiálních spisů Okresního úřadu Rychnov nad